

OTELCİ LOTİKA'NIN HİKAYESİ

Ertuğrul TAYLAN / E. Vali Yardımcısı

Ivo Andrić' in meşhur romanı Drina Köprüsü'nde, birbiriyle bağlantılı hikayeler yer almıştır. Bunlardan birisi olan otelci Lotika'nın hikayesini, kısaca aktarmak istiyorum.

Romanın geçtiği Vişegrad şehri, 19. yüzyıl sonlarında Avusturya'ya geçmişti. Yahudi Tsaler, o büyük Köprü'nün yanı başında bir otel açtı. Ancak, zemin katında iki salon olan oteli güzel, cerbezeli ve bekar baldızı Lotika yönetiyordu. Lotika, "herkese karşı nazik, herkesin emrine hazırdı... Herkes ona istediği kadar kur yapabilir, onunla gönül eğlendirilirdi... Onun iltifatını görmüş nadir kimselerden söz edilirdi..."

Gece gündüz ayakta olan Lotika, gün boyunca, gece sabahlara kadar yenilip içilen salonlarda, "oyunda bütün parasını kaybedenleri, nezaketle kapı dışarı" ederdi de.

O, "çok para kazanıyordu." "Hastalara, dilencilere, sessiz sedasız, büyük incelikle para verir, iyi ailelerden öksüz ve dullara yardım ederdi."

Lotika geceleri, üst kattaki odasında dinlenirdi. Burada muhasebe işleri-

ne, tahvillerin durumuna bakardı. "Bir düzine Yahudi ailesinin kaderini de buradan idare ederdi." Çocukları okutur, iş bulmalarına, evlenmelerine de yardımcı olurdu. "O, ağır işinin mükafatını bunda bulduğu gibi, ilerideki didinmeleri için gerekli olan güç ve enerjiyi de orada topluyordu..."

Yirminci Yüzyıl'ın başlarında, Vişegrad' da her şey bozulmuştu. "Hayat kırıklaşıyor, dağılıp dökülüyordu. Lotika da" yaşlanmış ve yorulmuştu...

1914 Yazında, Avusturya-Sırbistan savaşı başlayınca, Vişegrad iki ateş arasında kalmıştı (Şehir, Bosna Hersek ile Sırbistan sınırında idi-ET) Halkın büyük bölümü şehri terk etmişti. Lotika'nın oteli de kapanmıştı...

Ailesiyle birlikte otelden ayrılan Lotika, "nehirin öbür kıyısına geçip" büyük ve yeni bir "Müslüman evine yerleşmişlerdi." Taşınıp, yerleşmeyi de Lotika yönlendirmişti...

"Ama yatma zamanı gelince, kendisinin olmayan bu yarı boş odada kendini, bütün ömrünü geçirdiği kağıtlarından ve işinden uzak bulunca, ilk defa olarak, bütün gücünü ve dayanıklılığını yitirdi. İçi parçalandı ve acı çığılığı boş evde uzun yankı yaptı... İşte o zaman, bütün aile halkını saran haykırma ve ağlama nöbeti başladı."

"Ertesi sabah... dün geceye kadar bütün ailenin kaderini elinde tutan Lotika'yı yere yığılmış, kendini bile idareden aciz buldular. Neden korktuğunu, neresinin ağrıdığını bile söyleyemiyordu... İşte o zaman bir mucize oldu. O, bütün gün uyuyan, bir şeyi düşünmeyen, bütün aile efradı gibi, Lotika'nın idaresi altında yaşayan, o ağır ve hareketsiz Tsaler, birdenbire gerçek bir aile reisi olarak ortaya çıktı. Gerekli olan kararı almakta tereddüt etmeyen ve onu uygulayarak gerçekleştirecek kadar kendinde güç bulan bir aile reisi..."

"Baldızını küçük bir çocuk gibi tedavi ve teselli ediyor... Sakin zamanlarda şehre iniyor, yiyecek, giyecek ve gerekli eşyayı getiriyordu. Bir yerden, Lotika için doktor bulup getirdi..."¹

Tarihi meşhur bir romandan bu hikâyeyi alıp aktarmanın sebebini, birkaç cümleyle ifade ederek yazımı bitireyim:

Didinip duran yaşlılardan söz edilir ya. Biraz da serzeniş şeklinde. Oysa bu onların, aynı zamanda hayata tutunup yaşama çabasıdır. 85'imde dördüncü kere keyifle okuduğum Drina Köprüsü'nden bir aktarma da bu çabanın bir örneğidir...

1 Andrić, İ. (1983) Drina Köprüsü, Çev: H. A. Ediz ve N. Müstakimoğlu, 11. Baskı, İstanbul: Altın Kitaplar